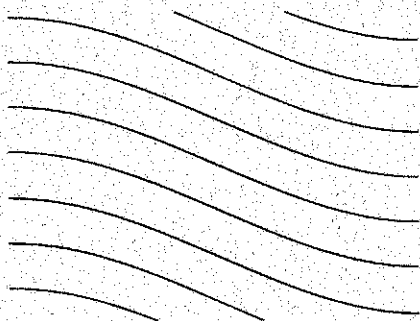


Andragoški center Republike Slovenije  
Slovene Adult Education Centre

# NOVIČKE



SEPTEMBER 1997/9

▲ **BESEDA UREDNICE** ▲ **UTRINKI IZ SVETA** ● Deklaracija konference v Hamburgu ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** ● Dve uspešni leti delovanja Središča za spodbujanje učenja na DOBI  
● AGORA Je pripravila nov program Šola radovedne ustvarjalnosti ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ● Človek v procesu tranzicije na prelomu tisočletja: pogled z obeh strani  
▲ **S POTI** ● Tretji mednarodni simpozij o zgodovini izobraževanja odraslih v državah srednje Evrope ● Kam se vrtil psihologija - Utrinki s 5. kongresa evropskih psihologov ▲ **PREBRALI SMO ZA VAS** ● Internet in vseživljenjsko učenje ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije, Urednica: Zvonka Pangerc - Pahernik



# PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali te vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
  - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
  - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
  - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
  - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
  - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
  - novosti v upravljanju in zakonodaji;
  - statistične podatke;
  - mnenja, stališča in predloge;
  - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
  - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
  - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
  - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Besedila lektorira Marjana Kunej, Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 444 978, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

RFC-822: tajnistvo.saec@infosol.mss.edus.si

DECnet: RAZOR::LJACRS



## BESEDA UREDNICE

Tokrat je rubrika Domače novičke ostala brez prispevkov. Človek bi sklepal, da na andragoškem področju vlada zatišje. Vendar še zdaleč ni tako! Vsi, ki ste se tako prizadevno pripravljali na naš praznik, Teden vseživljenjskega učenja, in že žanjete zaslužen odziv, tej trditvi gotovo vneto pritrjujete. Drugim, ki manifestacijo bolj ali manj pozorno spremljate, ali pa zanjo niti ne veste, pa namenjam nekaj kratkih informacij.

Teden vseživljenjskega učenja od 29. septembra. do 3. oktobra. že drugo leto pozivlja številne slovenske kraje. Lani, v letu vseživljenjskega učenja, je na pobudo Andragoškega centra sodelovalo 58 izvajalcev, letos pa se je odziv več kot podvojil; 131 organizacij, s po 200 do 260 slavnostnimi, izobraževalnimi in kulturnimi dogodki na dan dokazuje, da se je zamisel o tovrstni predstavitvi in čaščenju učenja kot ene najvišjih vrednot zasidrala. Še več zadovoljstva in odobravanja pa zbuja podatek, da se številni izvajalci v teh dneh povezujejo in tako prestopajo občinske, generacijske, statusne in še nekatere meje. Kar nekako pozabljajo na tekmovalnost, ki jih sicer razdružuje, ter odpirajo vrata zdajšnjim in prihodnjim udeležencem. Nastopajo usklajeno s sorodnimi institucijami - vsi zato, da bi pokazali, da je učenje vrednota, namenjena vsem ljudem, v vseh obdobjih življenja, v vrtcih in šolah, na delovnih mestih, v prostem času ...

Prireditve na krajevni ravni izpeljujejo ljudske univerze, zasebna izobraževalna podjetja, srednje in osnovne šole, vrtci, knjižnice, društva in druge organizacije - v šestih slovenskih občinah že pod pokroviteljstvom lokalnih oblasti, z njihovo moralno in ponekod tudi gmotno podporo. Med prireditvami je največ dnevov odprtih vrat, predstavitev izobraževalnih programov in projektov, delavnic, razstav, posvetov, omizij, predstavitev študijskih krožkov, odprtij središč za samostojno učenje in podobno. Njihova razvrstitev je razvidna iz programa dejavnosti - dobite ga lahko na Andragoškem centru - ustanovam, ki prejemajo Novičke, pa ga prilagamo. Informacije poiščite tudi pri ustanovah v vašem kraju, ki jih bo v teh dneh krasil plakat TVU-ja '97.

Veliko bolje kakor lani so se letos odzvale tudi nekatere državne ustanove, ki organizirajo vrsto strokovnih dogodkov, prav tako razvidnih iz omenjenega programa. Novičkam prilagamo tudi celosten pregled dogajanja na Andragoškem centru in vas vlijudno vabimo, da se ga udeležite.

Tudi s predstavniki javnih občil čedalje bolje sodelujemo, saj so mnogi - tako na krajevni kot tudi na državni ravni - prepoznali svojo vlogo v Tednu in mu namenili delček svojega medijskega prostora. Še več, nekateri so pripravljani sodelovati z reportažami, s pogovori, strokovnimi prispevki, pogovori v živo ... ne le med Tednom, temveč tudi pozneje, z rednimi prispevki, ki naj bi utrdili položaj zamisli o vseživljenjskem učenju v zavesti naše družbe.

Teden vseživljenjskega učenja bo letos prvič okronan s podelitvijo priznanj Andragoškega centra za posebne dosežke pri učenju odraslih. V ponedeljek, 29. septembra, jih bodo v prostorih ACS-ja prejeli najzaslužnejši posamezniki, skupine in organizacije, ki so bodisi obogatili svoje znanje ali pa s strokovnim delom pripomogli k bogatitvi znanja drugih in k uveljavljanju učenja v slovenski družbi.

Na koncu pa še novica, ki nas je zelo razveselila, potrdila smiselnost naših prizadevanj in je hkrati obet za prihodnost: vlada R Slovenije je 11. septembra 1997 obravnavala predlog Andragoškega centra za organizacijo projekta TVU '97 in med drugim sklenila prevzeti pokroviteljstvo Tedna vseživljenjskega učenja, ki bo od 29. septembra do 3. oktobra, kot znamenje moralne podpore prizadevanjem za pospeševanje izobraževanja odraslih v naši državi.

Toliko o domačih novičkah v septembru 1997.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS



## UTRINKI IZ SVETA



### Deklaracija konference v Hamburgu

V zadnji številki Novičk smo napovedali, da bomo v naslednji obravnavali strokovne dosežke Pete Unescove mednarodne konference o izobraževanju odraslih, ki je bila od 14. do 18. julija 1997 v Hamburgu. Tokrat vam bomo predstavili deklaracijo, ki so jo soglasno prejeli udeleženci konference.

Temeljna vsebinska usmerjenost konference se zrcali že v vnaprej napovedanih gestih, to pa sta bili: *Učenje odraslih - ključ za 21. stoletje in Učenje odraslih - pravica in veselje, naloga in sredstvo*. Njen poseben vsebinski poudarek je bil torej na *učenju odraslih* kot najširšem, najbolj vseobsegajočem pojmu, ki označuje človekov zdajšnji način pridobivanja znanja in spretnosti. Poglejmo, kako to vsebinsko usmeritev opredeljuje deklaracija.

*Deklaracija* ima 26 točk, njeno vsebino pa smo strnili v tele temeljne vsebinske poudarke (ugotovitve pred vsakim odstavkom smo izločili sami, da bi tako bolj pregledno prikazali vsebinske poudarke iz deklaracije):

#### Izobraževanje odraslih - ključ za vstop v enaindvajseto stoletje

S prihodnostjo in njenimi izzivi se bomo lahko spoprijeli le, če bomo znali prisluhniti človeku, če bomo upoštevali njegove pravice in mu omogočili dejavno udeležbo v družbi. Takšno sodelovanje, ki je potrebno na vseh področjih življenja, bodo zmogli le dobro obveščeni ljudje; deklaracija posebej poudarja, da to enako velja za oba spola - tako za moške kakor tudi za ženske. Izobraževanje odraslih je zato več kot le pravica, je ključ za vstop v enaindvajseto stoletje, hkrati pa posledica polne udeležbe v družbi in pogoj zanjo. Je vpliven dejavnik za razvoj različnih področij dejavnosti in za ustvarjanje sveta dialoga, kulture, miru in pravičnosti.

izobraževanje odraslih pojmuje kot celoto vseh učnih procesov in načinov (v besedilu so izčrpano naštet), za vse namene in potrebe, tako posameznika kakor družbe.

## **Nenehno učenje in učeča se družba**

Posebno pozornost je treba nameniti učenju, ki daje identiteto in smisel življenju, in vseživljenjskemu učenju, ki omogoča enakopravno sodelovanje ljudi ne glede na starost, spol, zmoglosti, jezik, kulturo in gospodarsko razvitost. Deklaracija široko opredeljuje izobraževanje odraslih kot del vseobsegajočega pojma učenje in v povezavi z 'učečo se družbo'.

Le vseživljenjskost učenja zagotavlja komplementarnost in kontinuiteto učenja v različnih gospodarskih, socialnih, okoljskih in kulturnih razmerah. V tej zvezi in še posebno za nekatera področja, kakor so ustrezno oblikovanje državljanstva, gospodarski in socialni razvoj, odpravljanje nepismenosti, blažitev revščine in varovanje okolja, je izjemno pomemben potencialni prispevek izobraževanja odraslih ali nadaljevalnega izobraževanja. Le celota izobraževanja otrok in mladine ter odraslih kot vseživljenjskega procesa omogoča ljudem in skupnostim, da obvladujejo svojo usodo, in družbi, da se spopade z izzivi.

Predstavniki sodelujočih vlad in organizacij so se na konferenci odločili, da bodo skupaj preučevali možnosti in prihodnost učenja odraslih v širokem in razgibanem okviru vseživljenjskega učenja.

## **Učenje odraslih je sestavina kulture**

Pri oblikovanju in uporabi prijemov v učenju odraslih je treba upoštevati dediščino, kulturo in vrednote ter izkušnje; posebne politične, gospodarske in družbene okoliščine, ki določajo ukrepe vlad pri uresničevanju skupno določenih ciljev, pri tem pa zagotoviti in dosledno spoštovati človekove pravice in temeljne svoboščine.

## **Učenje - imperativ družb, ki temeljijo na znanju**

Deklaracija ugotavlja, da se je učenje odraslih v zadnjem desetletju bistveno preobrazilo. Postalo je imperativ družb, ki temeljijo na znanju, takšne družbe pa nastajajo po vsem svetu. To postavlja tudi večje zahteve vsakemu posamezniku, od njega se pričakuje, da si bo vse življenje obnavljal znanje in spretnosti.

## **Nova vloga države**

V jedru vseh preobrazb je nova vloga države, kljub pospešenemu razvijanju partnerstva pri učenju odraslih v civilni družbi. Država ostaja bistveno gibalno, ki zagotavlja izobraževanje za vse in okvir za razvijanje politike; njena vloga pri tem se celo povečuje. Ne skrbi le za izvajalce in službe za izobraževanje odraslih, je tudi svetovalka, ustanoviteljica in spremljevalka razvoja. Država skupaj s partnerji sprejema ustrezne ukrepe za to, da lahko posamezniki izrazijo svoje potrebe po izobraževanju in pričakovanja da jim je izobraževanje omogočeno vse življenje. Pristojnosti za izobraževanje odraslih v vladni niso omejene le na ministrstva za izobraževanje; vsa ministrstva morajo skrbeti za pospeševanje učenja odraslih, pri tem pa je pomembno

tudi sodelovanje med ministrstvi. Svoj del odgovornosti za ustvarjanje možnosti za vseživljenjsko učenje in njegovo izpeljavo morajo prevzemati tudi delodajalci, sindikati, nevladne in skupnostne organizacije ter posebne skupine.

## **Pravica do temeljnega izobraževanja**

Poseben pomen ima temeljno izobraževanje. Vsem ljudem mora biti dano, da uresničijo svoje zmožnosti. To ni le pravica, temveč tudi dolžnost. Pravico do izobraževanja, ki poteka vse življenje, morajo spremljati tudi ustrezne razmere, da se lahko uresniči; pri tem niso dovolj le programi institucij, potrebna je tudi zadostna dejavnost ljudi, da bi lahko svobodno in zavzeto sodelovali pri urejanju vseh življenjskih vprašanj.

## **Novi prijemi, ustvarjalnost in gibljivost**

Zasnova vseživljenjskega učenja je za zdajšnjo prakso izziv. Zahteva nove prijeme pri izobraževanju odraslih: razvijanje novosti, večjo ustvarjalnost in gibljivost, povezovanje formalnega in neformalnega sistema, ukrepe za pospeševanje učenja, uporabo javnih občil v lokalni skupnosti, razvijanje svetovanja. Končni cilj vsega tega bi moral biti nastanek 'učeče se družbe', saj bi le-ta zagotovila socialno pravičnost in splošno blaginjo.

## **Področja, ki zahtevajo posebno pozornost**

Področja, ki jim namenja deklaracija še posebno pozornost, so: opismenjevanje odraslih; pravica do izobraževanja in pravica do učenja; povezovanje in krepitev vpliva žensk; kultura miru ter državljansko izobraževanje in izobraževanje za demokracijo; različnost in enakopravnost; zdravje; varovanje okolja; kultura prvobitnih prebivalcev in izobraževanje v rodovnih skupnostih; preobrazba gospodarstva; dostop do informacij; starejši ljudje.

## **Pismenost**

Pismenost, pojmovana kot temeljno znanje in spretnost, je temeljna človekova pravica, posebno v hitro spreminjajočem se svetu. Milijoni ljudi, in med njimi večina žensk, so zanjo prikrajšani. Podpisniki deklaracije se obvezujejo, da jim bodo zagotavljali ustrezne možnosti, da si pridobijo te spretnosti, ki so pomemben dejavnik za pospeševanje udeležbe v družbenem, kulturnem, političnem in gospodarskem življenju in za učenje, ki traja vse življenje.

## **Pravica do izobraževanja in pravica do učenja**

Pravica do izobraževanja in pravica do učenja sta danes pomembnejši kakor sta bili doslej. To so pravice do branja in pisanja, do spraševanja in razčlenjevanja, dostopnosti do virov, razvijanja in uporabe spretnosti in pristojnosti (tako za posameznika kot tudi v skupini).

## **Povezovanje in krepitev vpliva žensk**

Ženskam je treba zagotoviti pravico do enakih možnosti. Družbe so odvisne od polnovrednega prispevka žensk na vseh področjih dela in v vseh razsežnostih življenja. Odpravljati je treba predsodke in stereotipe, ovire, ki ženskam preprečujejo pravico do pismenosti, izobraževanja in usposabljanja.

## **Kultura miru ter državljansko izobraževanje in izobraževanje za demokracijo**

Eden največjih izzivov našega časa je to, da odpravimo kulturo nasilja in ustvarimo kulturo miru, ki temelji na dialogu, medsebojnem priznavanju in dogovarjanju. To je treba uveljavljati v družinah in skupnostih, v državah in med njimi.

## **Različnost in enakopravnost**

Učenje odraslih mora odslikavati bogastvo kulturne različnosti in upoštevati tradicionalno in prvobitno znanje ljudi in njihove sisteme učenja. Med temeljnimi pravicami je tudi pravica do učenja v maternem jeziku. Interkulturno izobraževanje naj spodbudi učenje med različnimi kulturami in njihovimi pripadniki.

## **Zdravje**

Zdravje je temeljna človekova pravica. Naložbe v izobraževanje so naložbe v zdravje, saj vseživljenjsko učenje lahko pomembno pripomore k izboljševanju zdravja in preprečevanju bolezni.

## **Varovanje okolja**

Izobraževanje za varovanje okolja naj traja vse življenje. Ima pomembno vlogo pri izboljševanju občutljivosti ter mobiliziranju skupnosti in odločujočih dejavnikov za nenehno ohranjanje okolja in ustrezne akcije na tem področju.

## **Kultura prvobitnih prebivalcev in izobraževanje v rodovnih skupnostih**

Država jim mora zagotoviti dostop do vseh stopenj in oblik izobraževanja. Ne sme jim jemati pravice do uživanja lastne kulture in uporabe lastnega jezika.

## **Preobrazba gospodarstva**

Globalizacija, spremembe v načinih proizvodnje, naraščajoča brezposlenost in težave pri zagotavljanju varnega preživetja kličejo po dejavnejši politiki zaposlovanja. Povečano vlaganje v razvijanje potrebnih spretnosti naj bi zagotovilo vsem ljudem udeležbo na trgu dela in pridobitev dohodkovno donosnega dela.

## Dostop do informacij

Razvoj novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij prinaša nevarnost, da se nekatere skupine posameznikov ali celo podjetij ne bodo mogle prilagoditi tem spremembam. Izobraževanje odraslih lahko pripomore, da se bo to tveganje zmanjšalo in da bo humana razsežnost informacijske družbe postala pomembnejša.

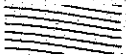
## Starejši ljudje

Delež starejših ljudi v svetu narašča. Tudi starejši lahko še veliko pripomorejo k družbenemu razvoju. Njihove spretnosti in zmožnosti je treba upoštevati, ceniti in koristno uporabljati. Starejšim je treba dati priložnosti za učenje na enakopravni podlagi in z ustreznimi načini.

Deklaracija se končuje s pozivi, da je skrajno nujno povečati in zagotoviti državne in mednarodne naložbe, ter izrabiti zasebne in javne vire za pospeševanje učenja mladine in odraslih. Opozarja na Akcijski načrt za prihodnost, ki ga je sprejela konferenca in ki govori o tem, kako doseči te cilje. K skupni akciji poziva Unesco, Organizacijo združenih narodov in vse njune partnerje, da se prednostno zavzamejo za uresničevanje Akcijskega načrta Unescove konference in za povečanje mednarodnega usklajevanja in sodelovanja na področju izobraževanja odraslih. Unesco naj spodbudi svoje države članice, da prilagodijo temu svojo politiko in zakonodajo, zlasti za prizadete osebe, in da imajo posluš za kulturne, jezikovne, spolne in gospodarske razlike med ljudmi. Udeleženci konference zagotavljajo, da bodo njihove države natančno spremljale uresničevanje Deklaracije in Akcijskega načrta in se pri tem zavedale svoje odgovornosti, le-to pa bodo dopolnjevali z medsebojnim sodelovanjem. Pri tem se odločno zavzemajo za to, da bo vseživljenjsko učenje postalo pomembna resničnost enaindvajestega stoletja. Prav tako, prepričani o potrebnosti učenja odraslih, pričakujejo, da bodo imeli vsi ljudje, tako moški kakor ženske, priložnost, da se bodo učili vse življenje. Z medsebojnim povezovanjem pa se bodo lahko še bolje seznanjali z viri in jih skupno uporabljali. Tako bo učenje odraslih res postalo *veselje, sredstvo, pravica in skupna odgovornost*.

Dr. Zoran Jelenc, ACS





## Dve uspešni leti delovanja Središča za spodbujanje učenja v DOBI

### Kaj smo želeli doseči?

V letu 1995 smo se v DOBI odločili, da ustaljenim in verificiranim izobraževalnim programom dodamo tudi neformalne oblike učenja, saj poteka učenje navsezadnje vsepovsod v vsakdanjem življenju in se z njim prepleta. Tako smo 7. septembra 1995 odprli Središče za spodbujanje učenja in z njim ponudili ljudem dodatno in drugačno možnost za učenje in izobraževanje, tako da posameznik prilagaja način, hitrost in vsebino učenja svojim željam in potrebam.

### Kaj ponujamo?

Središče za spodbujanje učenja v DOBI smo zasnovali kot širši projekt, ki združuje različne neformalne vire učenja, možnost organiziranega samostojnega učenja, informiranje in pomoč pri uporabi učne tehnologije, svetovanje za izbiro učnih in/ali izobraževalnih programov, možnost uporabe interneta, svetovanje za učinkovito učenje do priprave učnega gradiva za samostojno učenje v programih formalnega izobraževanja.

### O organiziranem samostojnem učenju

V Središču v DOBI je to dejavnost, ki poleg borze znanja (baze podatkov neformalnih virov učenja) obsega največji delež. Strokovnjaki ugotavljajo, da si vsak od nas v svojem vsakdanjiku kdaj zamisli t.i. "učni projekt", s katerim si želimo pridobiti kakršno koli znanje za lažje in boljše življenje ali opravljanje poklica in nenehno napredovanje na delovnem mestu. Učenje je tako rekoč del našega življenja z njim se staplja. Vsekakor pa se nam dogaja, da je včasih v domačem okolju premalo ustreznih možnosti zanj, zato so v Sloveniji po angleškem zgledu nastala središča za organizirano samostojno učenje, kjer ljudem priskrbimo učno gradivo pa tudi potrebno svetovalno pomoč pri njegovi uporabi in spodbudne razmere za učenje.

### Kako v DOBI omogočamo samostojno učenje?

Po dveh letih delovanja lahko rečemo, da se je ta oblika neformalnega učenja uveljavila in utrdila, saj smo iz začetnih 10 ur na teden že prvo leto prešli na šestdnevni delovnik v tednu, ko ljudem na osmih učnih mestih (tri računalniška in 5 z avdio- ter videoopremo) omogočimo samostojno učenje. Središče imamo odprto od ponedeljka do petka, od 8. do 20. ure, in v soboto do 14. ure.

Tako nas vsak mesec obiše več kakor sto ljudi in ti skupaj opravijo več kakor 1000 učnih ur samostojnega učenja. Več kakor polovica naših "samostojnih učencev" nas je obiskala že več kot petdesetkrat; to kar kaže na njihovo veliko motiviranost in tudi ustreznost gradiva, ki smo ga izbrali za področje, kjer si želijo pridobiti, obogatiti ali utrditi znanje. Navadno nas ljudje obišejo enkrat do dvakrat na teden po dve uri,

dan in uro pa si izberejo sami. Precej težko je zagotoviti proste učne ure ob računalnikih, saj bi le-teh potrebovali še enkrat toliko, kolikor jih imamo. Zato je čakalna doba za samostojno učenje zdaj že daljša od šest mesecev. Naše zmogljivosti so za potrebe Maribora in okolice premajhne, vendar je denar za razvoj Središča zelo omejen. Kljub temu smo se odločili, da te široke možnosti za učenje za vse ne bomo omejevali z denarnimi prispevki udeležencev, tako samostojno učenje (uporaba učnega gradiva, svetovanje za učenje) ostaja brezplačno. Menimo, da bi s tem povzročili veliko statusno razlikovanje, ki bi bilo v nasprotju temeljno zasnovano tovrstnih središč, saj naj bi le-ta imela temeljno animacijsko vlogo pri učenju in nadaljnjem izobraževanju.

### **Mentorske urice**

Samostojnemu učenju smo dodali tudi mentorske urice, pri teh ljudje utrjujejo znanje splošnopogovornega jezika. Vsekakor je to dobrodošel dodatek vsem, ki so iz različnih vzrokov prikrajšani za organizirane oblike učenja tujega jezika. Srečanja z mentorjem potekajo enkrat na teden, od letošnje jeseni na željo udeležencev po dve šolski uri strnjeno. Udeleženci so s tako obliko zelo zadovoljni, ker jim pušča svobodno odločanje o tem, kaj bodo obravnavali. Prav to nevezanost na program pa zelo cenijo tudi mentorji, saj se tako utrjujejo tiste vsebine, pri katerih udeleženci čutijo, da imajo vrzeli v znanju. Skupine so majhne (do 5 udeležencev), zato je mogoče ustvariti dobra in pristna medsebojna razmerja, ta pa dodatno spodbujajo učinkovitost takega učenja.

### **Gradivo za samostojno učenje**

V okviru širšega projekta Središče za spodbujanje učenja smo začeli pripravljati učbenike in drugo učno gradivo za udeležence verificiranih programov za pridobitev poklica po V. stopnji izobrazbe v programih Poslovni sekretar in Komerčialist. Programa izpeljujemo v modulih in po načelih organizacije izobraževanja odraslih v kombinirani obliki klasičnega in samostojnega učenja. V ta namen smo z našimi predavatelji upoštevali načela priprave učnega gradiva za samostojno predelavo in v obeh programih za naše udeležence pripravili gradivo, ki ustreza standardom znanja pri posameznih vsebinah programa.

### **Kakšne vsebine ljudi zanimajo?**

Med vsebinami, za katere se ljudje odločajo, da se jih bodo učili samostojno, so na prvem mestu jeziki: nemščina, angleščina, francoščina in italijanščina. Veliko je povpraševanja po učenju računalništva. Žal ugotavljamo, da je za samostojno učenje računalništva premalo programov, pa še ti, ki jih imamo, so v tujem jeziku. Ljudi pa zelo zanimajo tudi novi prijemi, metode in tehnike učenja.

Z upoštevanjem značilnosti odraslega, ki se izobražuje, smo se temeljito pripravili tudi na prve obiske udeležencev Središča, saj z vsakim od njih opravimo uvodni pogovor in mu na podlagi njegovega znanja, pričakovanj in želja naši strokovni delavci svetujejo ustrezno učno gradivo in način učenja.

### **O programih za samostojno učenje**

Pri samostojnem učenju se ljudje najraje odločajo za delo pri računalnikih z različnimi učni programi in CD-ROM-i (večinoma za jezike), veliko zanimanja je za učno gradivo v kombinaciji z avdio- in videokasetami, manj pa ljudi pritegne tisto gradivo, ki je



samo v t.i. knjižni obliki, čeprav je tudi to prilagojeno samostojnemu delu. Pri iskanju in nakupu učnega gradiva za samostojno učenje na slovenskem jezikovnem področju nimamo veliko izbire, ker se takšna oblika učenja pri nas šele vpeljuje in zato ni dovolj ustreznega gradiva. V Središču v DOBI smo precej kupovali tudi na tujem, tako imamo doslej blizu 100 učnih kompletov za različna področja. Omenimo naj še to, da je praviloma kakovostno učno gradivo za samostojno učenje dražje od učnih knjig in delovnih zvezkov, zato je treba zanj odšteti tudi precej denarja.

## **O ljudeh, ki se pri nas učijo samostojno**

Podatki kažejo, da samostojno učenje ustreza ljudem vseh starosti; dve tretjini udeležencev sta stari od 20 do 40 let, 53% jih ima končano srednjo šolo, 30% pa višje- ali visokošolsko izobrazbo. To potrjuje spoznanje, da se s stopnjo izobrazbe povečujeta tudi motivacija in želja po nadaljnjem učenju. Dve tretjini je žensk in prav tako dve tretjini ljudi je iz Maribora, drugi pa so iz okolice (tudi s Ptujja).

Po statusu je tretjina zaposlenih in zasebnikov, kar 40% obiskovalcev pa je brezposelnih; to je zelo spodbudno, saj brezposelni izrabljajo svoj čas za pridobitev znanja, ki bo pripomoglo k večji tekmovalnosti na trgu dela.

Naj povemo še to, da smo se za animacijo brezposelnih posebej pripravili, saj vsem brezposelnim, ki se izobražujejo v drugih oblikah, organiziranih v DOBI, predstavimo tudi dejavnost Središča.

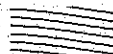
## **Namesto sklepa**

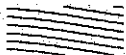
Prepričani smo, da se bo ta oblika, ki smo jo ponudili kot možnost v DOBI prav gotovo utrjevala in razvijala. Zavedamo se namreč, kako pomembno je upoštevati zanimanje, ki se razvija v ljudeh, in ne zunaj njih. Notranja motivacija je namreč tista pomembna sila, ki posamezniku najbolj pomaga pri odločanju za učenje in nadaljnje izobraževanje.

Takšno obliko učenja v Mariboru sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport in Republiški zavod za zaposlovanje. Ker pa je vsota denarja obeh omejena in je povpraševanje za takšno učenje v Mariboru z okolico veliko večje od možnosti v Središču, iščemo v DOBI tudi druge sofinancerje, predvsem v mestni občini; od te pričakujemo v prihodnje več posluha za spodbujanje izobraževanja odraslih, sicer bomo morali obiske in učenje v Središču omejiti, tega pa si zagotovo ne želimo.

Našo drugo obletnico smo praznovali v duhu, ki nam je najbolj blizu: učili smo se, zraven pa pojedli nekaj bonbonov za boljše zbrano in si okrasili prostor s šopkom rumenih marjetic. Zbrali smo nekaj lepih misli v Dobini knjigi vtisov; ostale nam bodo v spomin na pionirska leta, ko smo skupaj z drugimi postavljali temelje organiziranemu samostojnemu učenju.

EMA PERME, DOBA MARIBOR





## AGORA je pripravila nov program Šola radovedne ustvarjalnosti

Za šolsko leto 1997/98 smo na podlagi naših večletnih izkušenj pri delu na področju "kulture radovedne ustvarjalnosti" za osnovnošolce od 4. do 8. razreda pripravili program Šola radovedne ustvarjalnosti.

Šola je organizirana kot celoletna obšolska dejavnost za učence in njihove starše, za boljšo kakovost učenja, dela, sporazumevanja in življenja. Srečanja so enkrat na teden za otroke in enkrat na mesec za starše.

Šola radovedne ustvarjalnosti je namenjena vsem otrokom, ki imajo veselje do spoznavanja novega. V njej si širijo obzorje, spoznavajo raznolikost življenja ter se izpopolnjujejo v dajanju in prejemanju.

Namenjena je tudi vsem staršem, ki se zavedajo, kako hitro se spreminja sodobni svet in ki želijo imeti v njem takšno vlogo, da bodo lahko dali otrokom dobro oporo in spodbudo, pravo popotnico za čase, v katere so otroci namenjeni.

Z ustvarjanjem sovpletenosti med starši in otroki se razvijajo medsebojno zaupanje, spoštovanje in sodelovanje.

Šola radovedne ustvarjalnosti ni ponavljalnica vsebin iz javnih šol, je pa izvrsten dodatek, saj sodelujoči razvijajo svoja pota k uspešnemu učenju. Na različne načine si bogatijo zbirko uporabnega znanja zato, da bi lahko v šoli še bolje sodelovali.

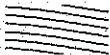
### Vsebine

Za uspešno doseganje ciljev smo povezali dejavnosti v več vsebinskih sklopov: Sproščanje in zbranost, Razvoj domišljije in umetnost, Uporaba čutil in komunikacija, Uporaba virov znanja, Osebna organizacija življenja.

Na podlagi raziskav je učinkovito umsko delo mogoče le, kadar smo dovolj sproščeni in zbrani. Poleg tega se ob sproščenosti tudi lažje razvijajo motivacija, pozitivno mišljenje, samozavest in ustvarjalnost, ki so nadaljnji pogoj za kakovostno delo.

Najlažje se naučimo stvari, ki nam koristijo, se nam zdijo zanimive ali so nam všeč. V sodobnem šolskem sistemu je učne snovi veliko in zato se učencem pogosto dogaja, da zaradi dreves ne vidijo gozda. Vidijo le velikanske kupe informacij, ki se jih morajo naučiti, spregledajo pa uporabnost pridobljenega znanja. Mnogi se dandanes vrtijo v začaranem krogu: informacije, stres, slabo učenje, slabo znanje. Pot iz tega kroga pa je le primerna organiziranost, v kateri je poleg zadostnega časa za opravljanje dela tudi dovolj časa za pripravo nanj.

Znanje nikakor ni samo sebi namen, treba ga je znati uporabljati. In kaj je boljše za njegovo uporabo kakor pisana polja domišljije in umetnosti? Treba je le najti zanimiv kamen, list, kos gline, vrvico, starinski pečatnik, papir in z nekaj drobnimi triki, ki se jih bomo naučili, lahko oživijo starodavne živali, francoska revolucija ali decimalna števila. In če dodamo še nekaj glasbe, gibov, besed in improvizacije, imamo lahko doma pravo malo gledališče.



S tem pa smo že prešli h komunikaciji. Cilj tega dela je razvijanje pozitivne samozavesti. Sestavljajo ga vaje za spoznavanje čutil in zaznavnih kanalov po katerih spoznavamo sebe in svojo okolico. Spoznavamo, kako delujemo, kadar smo sami, in kakšni so naši odnosi v družbi z vrstniki, prijatelji, starši, učitelji.

Spodbudna komunikacija v družini in razredu je zelo pomemben del dejavnosti mladih. Skupne vaje s starši spodbujajo prijetno okolje, dober stik in razumevanje ter pomagajo pri določanju ciljev in vrednot posameznika kot zadovoljnega in odgovornega člana družine. Pri tem je bistveno poslušanje in sprejemanje informacij ter uporaba vrnitvenih sporočil na obeh straneh.

Ob delu so kot pripomočki zmeraj na voljo računalniki, ki se jih udeleženci programa naučijo aktivno uporabljati pri vsakdanjih opravilih. Na računalnikih so slovarji in enciklopedije ter dostop do interneta; na voljo pa je tudi druga avdio- in videooprema.

Za starše smo priredili manjši izbor sorodnih vsebin. Pozornost je namenjena komunikacijskim vsebinam, kot so: moč pozitivnega govora, postavljanje ciljev, spretnosti uspešnega vodenja, vrnitvena sporočila; vendar tudi na ustvarjalnost in umetnost nismo pozabili, seznanimo pa se tudi z internetom in možnostmi, ki jih to novo sredstvo ponuja.

## **Povzetek**

Tudi v naši šoli se torej pridobivajo novo znanje, uporabne spretnosti ter sposobnosti za osebnostno rast in sodelovanje. Sodelovanje različnih pedagogov ponuja široko paleto možnosti: občutenje lastnega dihanja, čutil, misli; navezovanje stikov; razvijanje zbranosti; doživljanje glasbene, gibalne in likovne umetnosti; ustvarjanje lastnih "umetniških" del; doživljanje in ustvarjanje izrečenega; uporaba pisanih virov za stalno učenje; postavljanje ciljev in načrtovanje časa; vrsta vaj za domišljijo; uporaba osebnega računalnika za iskanje in ustvarjanje informacij ...

Znanje se sproti dopolnjuje in povezuje z izkušnjami, da je takoj uporabno pri delu doma, v šoli ali v prostem času.

Otroci tako na srečanjih razvijejo samostojnost, izvirnost in izkušnjo sožitja, starši pa spoznajo nove možnosti za sodelovanje med otrokovim odraščanjem.

Več informacij o tem in drugih naših programih lahko dobite na naši predstavitveni strani na internetu: <http://www.agora.si>, Vaša vprašanja in komentarje pa pričakujemo na elektronskem naslovu: [agora@agora.si](mailto:agora@agora.si).

Maja Gerkšič Lah, AGORA

